907/13

Den 21. januar 2013 blev i sag nr. 82.390:

xxxxx xxxxxxxxx
xxxxx xxxxxxx xxx
xxxx xxxxxxxx

mod

Topdanmark Forsikring A/S
Borupvang 4
2750 Ballerup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har pensionsordning i Topdanmark Forsikring A/S. Hun klager over, at selskabet har afvist at forlænge præmiefritagelse og udbetaling af invaliderente efter den 1/6 2011.

Selskabet har afvist at udbetale invaliderente og yde præmiefritagelse med henvisning til, at klagerens generelle erhvervsevne ikke er nedsat med mindst 2/3.

Klageren er født i 1955 og uddannet frisør. I februar 2010 solgte hun sin frisørsalon, som hun havde haft siden 1975. Hun blev sygemeldt fra den 25/10 2010 og er fra den 1/4 2011 tilkendt fleksjob i en frisørsalon, hvor hun arbejder 15 timer ugentligt. I ansøgningsskema af 14/5 2012 til selskabet har hun beskrevet sine symptomer således: "Ondt i skulder og venstre arm sover, døde fingre(hvide) stive. Øm fra nakken, skulder ved belastning. Arbejder få timer dagligt."

Ved brev af 25/2 2011 meddelte selskabet klageren, at hun ville modtage invaliderente og være fritaget for præmiebetaling fra den 1/2 2011 til den 1/6 2011. I brev af 20/4 2011 til klageren har selskabet bl.a. oplyst, at hun ikke er berettiget til at modtage invaliderente og opnå præmiefritagelse efter den 1/6 2011. Selskabet begrundede afgørelsen således:

"Jeg har modtaget oplysningerne fra kommunen.

Jeg har forelagt alle sagens oplysninger for Topdanmarks lægekonsulent, der vurderer, at din generelle erhvervsevne er nedsat med mindre end 2/3.

Han begrunder blandt andet sin vurdering med, at du har fået foretaget en Cloward operation i nakken, og det har hjulpet på smerterne. Du er efter en arbejdsprøvning blevet godkendt til fleksjob, hvor du skal arbejde 15 timer om ugen.

Det er en betingelse for fortsat at være berettiget til præmiefritagelse og invaliderente, at din generelle erhvervsevne er nedsat med mere end 2/3.

Du er derfor desværre ikke berettiget til yderligere fra forsikringen efter den 1. juni 2011, hvor vi tidligere har bevilget til."

Af generel helbredsattest af 17/9 2010 fremgår bl.a.:

"I 1982 og igen i 1992 har pt. været udsat for nakketraume, idet hun er blevet påkørt bagfra.
Der kan være sammenhæng med disse skader og de nakkegener, der især bliver fremtrædende fra 2006 og fremefter.
I 2006 blev der foretaget røntgenundersøgelser og MR skanning af nakken, og der påvises discusdegeneration svarende til 4., 5. og 6. discus, efterfølgende MR skanning viser forsnævring med nerverodstryk forenelig med symptomerne smerter ned i ve. arm. Der foretages derfor operation for discusprolaps i nakken.
Efter operationen er der umiddelbar god virkning, men det sidste halve år igen symptomer med føleforstyrrelser og smerter i ve. arm og hånd.
Er nu indkaldt til ny vurdering i neurokirurgisk amb. den 27.9.2010.
Der er ikke andre sygdomsmæssige relevante forhold, intet misbrug, ryger ikke, tager smertestillende medicin efter behov, det drejer sig om Paracetamol og gigtmedicin.

Objektiv undersøgelse, især med henblik på de aktuelle helbredsklager:
Psykisk upåfaldende. Sundt, naturligt og velplejet: udseende. God kontakt.
Vægt 59,5 kg. Højde 173 cm. BT 130/90. Puls 66.
øjne, cavum ons: i.a.
Hals: let nedsat bevægelighed i nakken, ved hoveddrejning til ve. paræstesier i ve. arm.
Lindring
ved traktion.
Otoskopi: i.a.
St.c.: regelmæssig aktion uden mislyde.
St.p.: vesikulær respiration uden bilyde.
Mammae: ingen palpable turnores
Abdomen: blødt og indolent uden abnorme udt\jldninger.
OB: bevæges frit, der er sovende fornemmelse i ve. arm, specielt distalt, lidt føleforstyrrelser i fingre. God kraft.
UB: normal kraft, tonus og trofik.
Columna thoracolumbalis: normal bevægelighed.

Diagnoser
Latin og dansk
/cervikal nerverodsaffektion obs.pro/
/degeneratio disci cervicalis 4, 5 og 6/ (discusdegeneration i nakke/spondylodesis inter-

corporalis C5/C6 factaJ (stivgøringsoperation i nakke)
...
Forslag til socialmedicinske behandlingsmuligheder
Jeg vil foreslå, at pt. indstilles til flexjob i sit nuværende fagområde som frisør. Hun er glad for sit arbejde, men magter ikke fuld tid.
Jeg vil foreslå max. ugentlig arbejdstid på 20-25 timer, og er vidende om, at pt. er blevet tilbudt et job, hvor der en del af arbejdsdagen ikke udføres almindeligt frisørarbejde, men ind imellem afvekslende med parykarbejde. Det kan klart anbefales.
Det forekommer som ressourcespild at begynde omskoling af denne pt. i andet erhverv med forventelig 5 år endnu på arbejdsmarkedet, hvorefter hun har planer om at gå på efterløn."

Af det kommunale jobcenters notat: "Samlet vurdering" af 15/3 2011 fremgår bl.a.:

"Det drejer sig om en 55 årig kvinde der har været sygemeldt fra sin a-kasse siden 25-10-10 pga. udtalte smerter i nakke og venstre skulder.

Redegørelse for, at relevante tilbud efter denne lov samt andre foranstaltninger har været afprøvet for at bringe eller fastholde den pågældende i ordinær beskæftigelse:

Forud for sygemeldingen deltog [klageren] i et 6 ugers forløb på 'jobvejen'. [Klageren] har i forløbet været i arbejdsprøvning indenfor andet fag end frisørfaget, som [klageren] kommer fra, og som hun ikke længere kan holde til på fuld tid.
[Klageren] har været afprøvet i en Matas forretning i 4 uger. Arbejdstiden har været 25 timer om ugen - fordelt over 5 dage.
Forløbet er gået godt, idet der er taget skånehensyn til de ting, som [klageren] ikke har kunnet som f.eks. tunge løft. Fra Matas lyder der mange rosende ord i forhold til [klagerens] kundekontakt og færdigheder.
[Klageren] har i 2 dage haft arbejdstider på 7 timer om dagen. [Klageren] oplever klart, at hun her overskrider nogle grænser helbredsmæssigt.
[Klageren] er ofte meget aktiv, når hun arbejder, og smerter vender derfor tilbage, når [klageren] oplever, at hun skal slappe af - og jo mere aktiv [klageren] er, jo mere opleves smerterne, når hun holder fri.
Hun oplever ikke, at hun vil kunne klare et fuldtidsjob. Oplyser, at såfremt hun skulle arbejde fuldtids hver dag, ville hun i løbet af kortere tid få en forværring af den smertetilstand, som er i skulder, arm og hånd.
...
[Klageren] er behørigt udredt ved både neurokirurgisk afdeling samt reumatolog og alle kurrative behandlingstilbud er udelukket og tilstanden vurderes således stationær. [Klagerens] helbredsmæssige symptomer vil således persistere og der består således kun symptombehandling i form af smertestillende medicinsk behandling og holdningskorrektion der kan medvirke til at undgå en forværring af tilstanden.
Der har været forsøgt flere forskellige tiltag for at få [klageren] tilbage til arbejdsmarkedet på ordinære vilkår herunder senest via praktik ved ... Frisør hvor [klageren] har forestået vejledning og rådgivning i forbindelse med salg af parykker. Hun har således været fritaget for 'almindeligt' frisør arbejde men har kunnet trække på sin lange erhvervserfaring i forbindelse med råd og vejledning. Der har derudover været fokus på arbejdspladsindretning herunder ergonomisk tilpasset stol for at kompensere for [klagerens] nakkesmerter. På trods heraf oplever [klageren] forøgede smerter og træthed hvis arbejdstiden øges ud over de 15 timer.
På denne baggrund vurderes [klageren] at være omfattet reglerne for fleksjob iht. Lov om aktiv beskæftigelsesindsats §§ 69-70. [Klageren] er tilbudt ansættelse i ... Frisør pr. 01-04-11 og det vurderes med baggrund i den samlede vurdering af [klagerens] arbejdsevne at tilskuddet bør fastsættes til 2/3."

4. 82.390

Af erklæring fra speciallæge i neurokirurgi af 27/6 2011 fremgår bl.a.:

"**Konklusion:**

55-årig frisør, som har nedsat arbejdsevne på grund af mangeårig nakkelidelse med forværring gennem de sidste ca. 10 år. Symptomerne startede efter piskesmældslignende skade i 1982, hvor hun efterfølgende havde intermitterende nakkesmerter, men uden udstråling til armene. Symptomerne forværredes efter lignende uheld i 1992. Forsøgte igennem flere år kiropraktorbehandlinger, fysioterapi og alternativ behandling. I forbindelse med cykelulykke i 1994 kvæstelse af venstre hånd med brud på 3 knoer, som krævede operation. Efter langvarig og energisk genoptræning var hun dog i stand til at genoptage sit arbejde som selvstændig frisør med stor salon. Siden har funktionen i venstre hånd dog været let nedsat. For 8-10 år siden begyndte symptomerne at blive værre med intermitterende udstråling til venstre arm. Da konservativ behandling var uden større effekt, blev hun vurderet af speciallæger i reumatologi og ortopædkirurgi. MR-scanning viste slidgigtforandringer i nederste del af halshvirvelsøjlen, mest udtalt C5/6, hvor der var rodkanalstenose på venstre side, som kunne forklare de udstrålende smerter og paræstesier til venstre arm. Gennemgik operation herfor i 2006 med lindring af symptomerne, men var dog alligevel ikke i stand til at genoptage et fuldtidsarbejde og har siden fået tilkendt 20 timer assistenthjælp i salonen. Gennem det sidste halvandet år er symptomerne recidiverede, hvorfor hun lukkede salonen og solgte den fra 01.03.2010. Kunne ikke klare længere tids stillesiddende arbejde ved EDB, som forværrede symptomerne yderligere. Har opnået fleksjob 15 timer ugentligt på skånebetingelser i frisørsalon fra 01.04.2011. Har konstante smerter i nakkeregionen og paræstesier ulnart i venstre arm og hånd.
Ved objektiv neurologisk undersøgelse findes indskrænket bevægelighed i halshvirvelsøjlen ved ekstension og rotation mod venstre. Der er positiv foramen kompressionstest mod venstre arm. Der er nedsat kraft i venstre håndtryk og albueekstension samt hypæstesi på lateralsiden af underarm og af de 3 ulnare fingre. Der er manglende venstre tricepsrefleks.
Efter min vurdering er der flere konkurrerende årsager til skadelidtes aktuelle tilstand. Dels de 2 piskesmældslignende traumer i 1982 og 1992, som erfaringsmæssigt kan medføre langvarig smertetilstand fra nakkens muskler og led. Desuden den i 2006 påviste slidgigt i nederste del af halshvirvelsøjlen med rodkanalstenose i venstre side. Hvorvidt de tidligere traumer har haft betydning for udviklingen af slidgigtforandringerne er ikke muligt at afgøre, da de lige så vel kan være forårsaget af almindelige aldersmæssige forandringer. Mange års arbejde som frisør i let foroverbøjet stilling kan ligeledes bidrage til kroniske muskulære smerter i nakke- skulderregionen, som er en kendt problemstilling i frisørfaget.
Efter min vurdering er det således ikke muligt at pege på en enkelt årsag til skadelidtes aktuelle tilstand, snarere en kombination af ovennævnte faktorer.
En mere detaljeret vurdering af betydningen af følgerne efter traumet mod venstre hånd ligger dog uden for mit kompetenceområde, men hører under det ortopædkirurgiske speciale.
Efter min vurdering er skadelidtes erhvervsevne indenfor frisørfaget og andet nakkebelastende arbejde betydeligt nedsat."

Af notat: "Henvendelse fra borger – ændring" af 21/12 2011 fra det kommunale jobcenter fremgår bl.a.:

"[Klageren] er ansat i fleksjob siden 1.04.2011.
Følgende skånehensyn aftalt:
- Nedsat arbejdstid til ca. 15 timer ugl.
- Mulighed for at gå-stå-sidde.

- Varierende arbejdsopgaver, med mulighed for varierende arbejdsstillinger
- Mulighed for at holde pauser efter behov.

[Klageren] er rigtig glad for fleksjobbet, men har frygtelig svært ved at 'overholde' arbejdstiden. Arbejder ofte et par timer mere end hun skal og kan holde til.
Har drøftet dette med arbejdsgiver - er blevet enige om, at arbejdstiden ændres til 12 timer om ugen - sådan at hvis [klageren] tager et par timer mere, bliver den samlede arbejdstid ikke mere end de 15 timer som oprindelig er aftalt.
[Klageren] mener det er nødvendigt for hende for at fastholde arbejdstiden - af parternes aftale om 12 timer ugl. fremgår af bevillingen."

I klageskema af 13/4 2012 har klageren bl.a. anført:

"1. Sagsfremstilling, kort redegørelse for sagen.
...
Jeg ved ikke hvilket job jeg skal kunne udføre som ikke er nakke- og skulderbelastende. Har pr. 1/4-11 fået flexjob i frisørsalon som salgs/service medarbejder på 15 timer. Men pr. 1/1-12 fået timeantallet nedsat til 12 timer ugentlig, grundet stadig forværring i arm og skulder.

2. Hvad vil De konkret opnå hos selskabet? ...

Jeg ønsker at få udbetalt forsikringsydelse samt præmiefritagelse, som følge af at min erhvervsevne er nedsat med 2/3."

Dertil har selskabet i brev af 17/7 2012 til nævnet bl.a. bemærket:

"**Konklusion**
[Klageren] er tidligere damefrisør med egen salon, der efter dels whiplash i 1982 og 1992, dels generel nedslidning ikke længere er i stand til arbejde på fuld tid i en frisørsalon eller i andre nakkebelastende erhverv på grund af gener i halshvirvelsøjlen, venstre skulder, arm og fingre.

I februar 2010 solgte [klageren] sin salon, og var herefter i arbejdsprøvning i en Matasforretning, hvor hun lavede almindeligt arbejde som kundebetjening, og kunne arbejde 25 timer om ugen.

Efterfølgende kom hun i arbejdsprøvning i en frisørsalon med op til 15 timer om ugen.

Efter eget ønske om fortsat tilknytning til frisørerhvervet, som [klageren] var glad for at arbejde i, har hun herefter fået fleksjobansættelse i en frisørsalon med 15 timer om ugen, hvor hun har forskellige arbejdsopgaver, bl.a. salg og vejledning vedrørende parykker, kundebetjening og vejledning og hjælp til elever.

[Klageren] har været til undersøgelse hos en speciallæge, der konkluderede, at hendes arbejdsevne er *betydeligt nedsat indenfor arbejde i frisørfaget eller lignende nakkebelastende erhverv.*

Når man har en invaliderente er det en betingelse for udbetaling, at man har et erhvervsevnetab på mindst 2/3, ellers er man ikke berettiget til udbetaling og præmiefritagelse. Da [kla-

geren] helbredsmæssigt er stationær, skal hun vurderes i forhold til ethvert erhverv, jf. forsikringsbetingelserne punkt 8 B.

Det fremgår af de kommunale akter, at ved et ikke-nakkebelastende arbejde som under arbejdsprøvning i Matas, er [klageren] i stand til at arbejde 25 timer om ugen, mens ved arbejde i frisørsalonen, der er nakkebelastende, er hendes erhvervsevne betydeligt mere nedsat (hun arbejder 13 timer mindre om ugen), hvilket stemmer overens med vurderingen i den indhentede speciallægeerklæring.

Det er derfor vores opfattelse, at [klageren] ikke har et generelt nedsat erhvervsevnetab på mindst 2/3, fordi hun er i stand til at varetage et ikke-nakkebelastende arbejde i et betydeligt omfang og dette understøttes af de medicinske oplysninger.

Det er derfor uden betydning, at hun har lavere arbejdstid i sit nuværende fleksjob, fordi det er frivilligt ønsket af [klageren], at hun vil arbejde i den branche, hvor hun er mest glad for, men hvor speciallægen har vurderet, at hendes nakke, skulder og arm vil være belastet. At kommunen har accepteret dette må bunde i sociale forhold, som ikke har betydning for vores vurdering, der er medicinsk.

Vi skal vurdere [klageren] ifht. hendes erhvervsevne i ethvert erhverv, og hun har valgt et fleksjob i frisørerhvervet, det ikke optimalt skåner hendes helbred, modsat i butikserhverv som i f.eks. Matas, hvilket gør, at hun ikke udnytter sin erhvervsevne fuldt ud på nuværende tidspunkt.

Det betyder, at vi fastholder vores afgørelse om, at [klageren] ikke opfylder betingelserne for bevilling af præmiefritagelse og udbetaling af invaliderente."

Med henvisning til selskabets bemærkninger har klageren i brev af 24/8 2012 til nævnet bl.a. oplyst:

"**Topdanmarks konklusion**

På side 6 i deres brev konkluderer Topdanmark at jeg i min arbejdsprøvning i Matas viste at jeg kunne bestride jobbet på 20-25 timer om ugen hvilket kan omregnes til mit nuværende arbejde i ... Frisør. Denne konklusion er jo fuldstændig modsat det faktiske hændelsesforløb.

Resultatet af min arbejdsprøvning i Matas var at jeg blev sygemeldt og at jeg ikke kunne passe et job på 20-25 timer om ugen hvor de trods alt prøvede at tage hensyn til mit helbred. Jeg har efterfølgende fået et arbejde hvor der kan tages hensyn til den belastning jeg udsættes for. Det er et arbejde jeg selv har foranlediget da jeg meget gerne ønsker en tilknytning til arbejdsmarkedet. At dette arbejde er beslægtet med frisørfaget mener jeg ikke bør komme mig til skade.

I modsætning til Topdanmarks udlægning forholder det sig sådan at jeg som situationen er maksimalt kan arbejde 12 til 15 timer ugentligt i et skånejob og på denne baggrund mener jeg at min 'fulde erhvervsevne' klart er nedsat med mere end de 2/3 som det kræves i forsikringspolicen."

Efterfølgende er selskabet og klageren fremkommet med yderligere bemærkninger i breve af 5/9 og 13/9 2012 til nævnet.

7. 82.390

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**8 Tab af erhvervsevne**

A Fritagelse for præmiebetaling

1. Forsikringstageren har ret til præmiefritagelse, hvis forsikredes erhvervsevne nedsættes med 2/3 eller mere af den fulde erhvervsevne.
2. Tab af erhvervsevne bedømmes efter reglerne i punkterne B - E.
3. Præmiefritagelse påbegyndes, når nedsættelsen af erhvervsevnen uden afbrydelse har varet i 3 måneder, og fortsætter, så længe erhvervsevnen er nedsat med 2/3 eller mere.
4. Topdanmark kan til enhver tid forlange dokumentation for, at erhvervsevnen er nedsat.
5. Genvindes erhvervsevnen, således at betingelserne for præmiefritagelse ikke længere er til stede, skal der igen betales fuld præmie.

B Hvilke skader er dækket

1. Forsikringen giver ret til præmiefritagelse og/eller forsikringsydelsen ved erhvervsevnetab, hvis forsikredes erhvervsevne som følge af sygdom eller ulykkestilfælde bliver nedsat med 2/3 eller mere, jfr. punkterne D og E.
2. Fastsættelsen af graden af erhvervsudygtighed sker på grundlag af en lægelig vurdering og oplysninger om, hvad forsikrede er i stand til at tjene, når erhvervsudygtigheden tages i betragtning. Bedømmelse af indtægtsmulighederne sker under hensyntagen til forsikredes nuværende helbredstilstand, uddannelse og de funktioner, der indgik i forsikredes tidligere virksomhed, idet arbejdsmulighederne skal bedømmes både inden for forsikredes eget fag, tidligere arbejdsområde og inden for beslægtede eller egnede erhverv. Bedømmelsen er med andre ord ikke begrænset til forsikredes hidtidige beskæftigelse.
   Herefter sker fastsættelsen af graden af erhvervsudygtighed ved en sammenligning af indtægtsmulighederne med en normal arbejdsindtægt for en person på samme alder med lignende uddannelse i samme egn.

...

D Invaliderente/invalidepension

Hvis forsikringen omfatter invaliderente eller invalidepension, sker udbetaling efter følgende regler, såfremt forsikredes erhvervsevne nedsættes med 2/3 eller mere af den fulde erhvervsevne."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen – herunder de fremlagte lægelige og kommunale oplysninger – finder nævnet, at det ikke er bevist, at klagerens generelle erhvervsevne er nedsat med mindst 2/3. På det foreliggende grundlag kan nævnet derfor ikke kritisere, at selskabet har afvist at forlænge præmiefritagelse og udbetaling af invaliderente efter den 1/6 2011.

8. 82.390

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Poul Sørensen